

PITU
Postboks 1858
3900 Nuuk

18. juni 2018

Nal. nr./j.nr.: 2017-900-0019

All. nr./brevnr.: 55867

Sull./sagsbeh.: KJ/joni

INAARUTAASUMIK NALUNAARUSIAQ

Paaqqinniffiup imminut pigisup PITU-p immikkoortorta-qarfiani Nuummiittumi misissuineq

1. Aallaqqaasiut

Paaqqinniffiup imminut pigisup PITU-p Nuummi immikkoortorta-qarfiani misissuineq misissuiartortunit 6. marts 2018-imi ingerlanneqarpoq. Misissuineq Ombudsmandeqarfiup ataatsimut sulineranut ilaatillugu ingerlanneqarpoq, taamaalillunilu naammagittaalliummik tunngaveqarnani ingerlanneqarluni.

Misissuiartortut tassaapput Ombudsmand Vera Leth aamma siunnersortit pisortaat Lasse Risager, fuldmægtig Kamilla Jensen aamma nutserisut/oqalutsit pisortaat Jørgen Hansen, tamarmik Ombudsmandeqarfimmeersut. Misissuineq Meeqqat Pisinnaatitaaffiinut Sullissivimmi MIO-mi siunnersortip Nauja Benjaminsenip peqataaffigaa.

Misissuinermi eqqartorneqartut ilaannaat nalunaarusiami matumani ilanngunneqarput.

Pitu pissusiviusutigut tunngaviusoq pillugu oqaaseqaatissaqaruni oqaaseqaatiminik saqqummiussisinnaaqqullugu nalunaarusiaagallartumik tunineqarnikuuvoq. Pitup oqaaseqaatai e-mailikkut 22. maj 2018-imeersukkut tigusakka nalunaarusiami ilanngunneqarput.

2. Misissuinermi inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaq

Ombudsmandip sulineranut inatsiseqartitsinikkut tunngavigisaq Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni (matuma kingornatigut Ombudsmandi pillugu inatsimmik taaneqartartussami) nr. 7-imi, 1. juni 2017-i-meersumiippoq.

Inatsisartut Ombudsmandiat Inatsisartunit qinerneqartarpoq, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 1, imm. 1, sulinerminili Inatsisartunut attuumassuteqarani, tak. § 6, imm. 1.

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat kommunillu ataanni pisortat ingerlatsiviisa ilaat tamarmik Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqarput, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 7, imm. 1-imi oqaaseqatigiit siulliit.

Pissutsit kiffaanngissusiiagaasut paaqqinniffinni/suliffeqarfinni il.il. namminersortuni pisortani oqartussaasup aalajangiineratigut, pisortani oqartussaasup kaammattuuteqarneratigut pisortaniluunniit oqartussaasup akuersineratigut akuersaarneratigulluunniit kiffaanngissusiiagaaffiusuni atugaat Ombudsmandip sulinerani pineqartunut aamma ilaatinneqarput, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 7, imm. 1-imi oqaaseqatigiit aappaat. Pissutsit meeqqat paaqqinniffinni/suliffeqarfinni il.il. namminersortuni meeqqat eqqarsaatigalugit suliassanik imaaliallaannaq isumagisaqartuni atugaat Ombudsmandip sulinerani pineqartunut aammattaq ilaatinneqarput, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 7, imm. 1-imi oqaaseqatigiit pingajui.

Oqartussaasut inuillu Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqartut inatsiseqartitsineq atuuttoq unioqqutillugu iliuuseqarnersut suliassaminilluunniit ingerlatsinerminnut atatillugu allatigut kukkussuteqarnersut sumiginnaanersulluunniit Ombudsmandip nakkutigisassaraa, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 19, imm. 1. Ombudsmandi isornartorsiuisinnaavoq, inassuteqaateqarsinnaaluni suliampilu paasinninnini aamma saqqummiussinnaallugu, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 20.

Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 16-imi oqaaseqatigiitsigut siullertigut aalajangersarneqarpoq paaqqinniffiit suliffeqarfiilluunniit Ombudsmandip sulinerani pineqartunut ilaatinneqartut suulluunniit Ombudsmandip misissorsinnaagai. Taamatut misissuinermut atatillugu – Ombudsmandi pillugu inatsimmi §§-ini 19-imi 20-milu aalajangersarneqartut saniatigut – Ombudsmandip pissutsit paaqqinniffiup aaqquissuussaananeranut ingerlanneqarneranullu tunngasut kiisalu pissutsit paaqqinniffimmik atuisut pineqartarnerannut taakkulu pillugit ingerlatanut tunngasut inuppalaartumik misigittartumillu isiginnittaaseq aallaavigalugu naliliiffigisinnaavai, tak. Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 16-imi oqaaseqatigiit aappaat.

3. Misissuinerup piareersarneqarnera ingerlanneqarneralu

PITU misissuiartussamaarnermik oqarasuaatikkut 1. september 2017-imi ilisimatinneqarpoq, misissuinerlu pillugu paasissutissat amerlanerusut allakkatigut 15. januar 2018-imeersutigut tigullugit.

Paaqqinniffik, sulisut najugaqartullu pillugit allakkatigut paasissutissat assigiingitsut misissuineq sioqqullugu PITU-mit tiguakka.

Taakkua saniatigut misissuinerit kingullit marluk pillugit nalunaarusiat Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut, Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalackersuisoqarfimmit tiguakka. Taakku 2013-imi aamma 2015-imi suliarineqarsimapput.

PITU misissuineq sioqqullugu qinnuigaara sulisut, najugaqartut, ilaqutaasut aamma meeqqanut nakkutilliisunik toqqaasoqarsimappat taakku misissuineq pillugu aamma misissuiartortunik oqaloqateqarnissaminnut periarfissaqarneranik ilisimateqqullugit.

Misissuinermi 6. marts 2018-imi ingerlanneqartumi pisortaagallartoq aamma aqutsinermi pisortaagallartoq misissuiartortunit oqaloqatigineqarput. Taakkua saniatigut sulisut sisamat najugaqartullu pingasut ataasiakkaarlugit misissuiartortunit oqaloqatigineqarput.

Paaqqinniffiup initai, allaffiit ilanngunnagit, misissuiartortunit tamatuma sania-
tigut misissorneqarput.

4. PITU pillugu ataatsimut oqaatigisassat

PITU meeqqanik inuusuttunillu sumiginnagaasimasunik 0-18-inik ukiulinnik pi-
ngaartumik qatanngutigiit isiginarlugit ulloq unnuarlu paaqqinniffiuvoq imminut
pigisoq. Paaqqinniffik Nuummi Tasiilamilu immikkoortorta qarfeqarpoq.

Misissuineq 6. marts 2018-imi ingerlanneqartoq nalunaarusiami matumani al-
laaserineqartoq Nuummi immikkoortorta qarfirmut sammititaavoq. Immikkoor-
torta qarfirmi Tasiilamiittumi misissuineq Ombudsmande qarfirmiit 5. april
2018-imi aammattaaq ingerlanneqarpoq, taannalu nalunaarusiami allami allaa-
serineqarpoq.

Nuummi immikkoortorta qarfirmi najugaqartut aqqusinermi Mannguani najuga-
qarfinni assigiinngitsuni pingasuni najugaqarput, tassami paaqqinniffiup illutar-
piaa Manngua 8-miittoq immikkoortorta qarfiillu Inuusuttoq Manngua 68 B-miit-
toq aamma Qatanngutigiit Manngua 76 B-miittoq immikkoortorta qarfirmut i-
laammata. Aammattaaq paaqqinniffik aqqusinermi "Issortarfimmu"-mi allaffe-
qarpoq.

Nuummi immikkoortorta qarfik 16-inut inissaqarpoq. Misissuinerup nalaani naju-
gaqartut katillugit 19-iupput, taakkunanngalu marluk paaqqinniffimmit nuunga-
jalersut sulisut ilagalugit PITU-p Kapisilinni illuaraataanniipput. Misissuinerup
nalaani nukappiaqqat marluk Danmarkimi efterskolertut PITU-p tamatuma sa-
niatigut akisussaaffigai.

5. Ombudsmandip pingaarnerusutigut naliliinera

PITU paaqqinniffittut pitsaasunik pingaarnerusutigut paasisaqarfigaara, tassani-
lu pisortaqtigiit paaqqinniffimmi najugaqartut toqqissisimanartunik angerlarsi-
maffippalaartunillu avatangiiseqarnissaannik pilersitsiniarneq pingaartillugit a-
nguniarpaat.

Najugaqartut misissuiartortunit oqaloqatigineqartut paaqqinniffimmi najugaqar-
nertik nuannaraat toqqissisimanartillugulu.

Sulisut misissuiartortunit oqaloqatigineqartut soqutiginnittuunerat, isumassuil-
luartuunerat unneqqarissuunerallu malunnarpoq, paaqqinniffimmi sulinertik
nuannaralugu oqaluttuarput. Aammattaaq sulisut pisortaqatigiillu najugaqartu-
nut pissaanermik atuinaveersaarnissaminnik eqqumaffiginnittorujussuusut paa-
sivara.

Initai kusanartuupput eqqiluitsuullutillu, nuannersumillu paaqqinniffippalaar-
tuunngitsumik aaqqissuussaallutik.

Pissutsit arlallit oqaaseqaateqarnissannut pissutissaqalersippaanga. Taakku
immikkoortuni 6-imit 14-imut allaaseraakka.

6. Namminerisamik ineeraqarsinnaaneq

Meeqqanik ulloq unnuarlu paaqqinniffik meeraq namminerisamik ineeraqartus-
sanngorlugu aaqqissugaassaaq. Tamanna meeqqanut ulloq unnuarlu paaqqin-
niffinnik pilersitsineq ingerlatsinerlu pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalu-
naarutaanni nr. 19-imi, 24. november 2017-imeersumi (matuma kingornatigut
ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit nalunaarummik taaneqartartussami) § 7,
imm. 1-ikkut aalajangersarneqarpoq. § 7-imi aalajangersakkami ilaatigut sulif-
feqarfiit imminnut pigisut pineqartunut ilaatinneqarput , tak. § 1, imm. 1, nr. 3.

Misissuinerup nalaani PITU-mi aqutsinermi pisortaagallartup oqaatigaa najuga-
qartut ilaannaat namminerisaminnik ineeraqartut. Tamanna paaqqinniffiup ajor-
nartorsiutaasutut isiginngilaa, tassami qatanngutigiit arlallit ataatsimut najuga-
qatigiikkusuttarmata, PITU-mullu pinnginnerminni najugaqatigeereersimasarlu-
tik. Misissuiartortut paaqqinniffiup initaanik misissuinerminni paasivaat ineeqqat
ilaanni sisamani qatanngutigiit marluk ineqatigiittut. Najugaqartunut 17-iusunut
ineeqqat katillugit 13-iupput.

Aqutsinermi pisortaagallartup aammattaaq oqaatigaa paaqqinniffiup aaqqis-
sunnegarnera ingerlatsineq pillugu isumaqatigiisummi paaqqinniffiup Nammi-

nersorlutik Oqartussanut isumaqatigiissutigisimasaani piunasaqaatinik eqqortit-sisuusoq, ingerlatsinerlu pillugu isumaqatigiissut allanngortinneqarsimanngitsoq atorunnaarsinneqarsimanngitsorluunniit, naak nalunaarummik nutaamik aalajang-nersaasoqarsimagaluartoq.

PITU-p ingerlatsineq pillugu isumaqatigiissut 2013-imeersoq, ingerlatsineq pillu-gu isumaqatigiissut 2014-imeersoq aamma isumaqatigiissummut ilassutit mar-luk 2015-imeersut assilineri uannut misissuinerup kingornatigut nassiuppai.

Ingerlatsineq pillugu isumaqatigiissutini marlunni taakkunani quppernermi 1-imi oqaatigineqarpoq "PITU suliaasaqarfimmi meeqqanut inuusuttunullu tunngasumi malittarisassani sukkulluunniit atuuttuni pineqartunut ilaatinneqartoq" (Atorfe-qarfimmi nutsigaavoq).

Ingerlatsineq pillugu isumaqatigiissummi 2013-imeersumi § 9-mi oqaatigineqar-poq "najugaqartut sapinngisamik namminerisaminnik ineeraqa[ssasut], taa-maattorli ineeqqami ataatsimi najugaqartut amerlanerpaamik marluusinnaasut" (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq).

Ingerlatsineq pillugu isumaqatigiissummi 2014-imeersumi imm. 17-imi oqaatigi-neqarpoq "paaqqinniffiup Naalakkersuisullu isumaqatigiissutaatigut siusinneru-sukkut akuersissutaasut" (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq) ingerlatsineq pillugu i-sumaqatigiissutip taassuma atortuulersinneqarneratigut atorunnaarsinneqartut. Ingerlatsineq pillugu isumaqatigiissut 2014-imeersoq najugaqartut qassit ineeq-qami ataatsimi ineqatigiissinnaanerat pillugu aalajangersakkamik erseqqivissu-mik imaqanngilaq.

PITU-p namminerisamik ineeraqarsinnaanermik apeqqut pillugu ilassutaasumik oqaaseqaatit arlallit e-mailikkut 22. marts 2018-imeersukkut uannut nassiup-pai. PITU-p ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit nalunaarummi § 7-ip eqqortin-neqarnera pillugu makku oqaatigai:

"Namminersorlutik Oqartussanut isumaqatigiissut allakkatigoortuuvoq, tassanilu oqaatigine-qarpoq ineeqqani tamani amerlanerpaamik marluk ineqatigiissinnaasut – kap. 5 takuuk. Isu-

maqatigiissummi aamma oqaatigineqarpoq isumaqatigiissut illua'tungeriinnit tamanit qaam-
matinik arfinilinnik piffissaqartitsilluni atorunnaarsinneqarsinnaasoq – kap. 12 takuuk.

Namminersorlutik Oqartussat atorunnaarsitsinerannik tigusaqarsimanngilagut.” (Atorfeqar-
fimmi nutsigaavoq)

PITU-p aammattaaq oqaatigaa paaqqinniffik ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit
nalunaarutip suliarineqarneranut atatillugu peqataatinneqarsimanngitsoq, paaq-
qinniffiullu Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu
Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoq tunuartoq ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit
nalunaarummi § 7, imm. 1-ip kingunerisassai pillugit ataatsimeeqatigeqqamme-
raa.

Paaqqinniffiup kingunerisassat taakku pillugit ilaatigut makku e-mailimi 22.
marts 2018-imeersumi oqaatigai:

“Tamanna “Peqatigiiffik Isumassortit”-p nutaap ilaasortaanut ulloq unnuarlu paaqqinniffinnut
imminnut pigisunut tallimaasunut isumaqarpoq tamatta meeqqat katillugit 15-it anisittariaqari-
vut. Isumaginninnermut Naalakkersuisuusimasumut apeqqutigisavut ukuupput:

Sumummi pissappat?

Paaqqinniffinnut sorlernut innissinneqassappat?

Paaqqinniffippassuarnik nutaanik sanaartortoqassava?

Kina akiliissava?

(Ullumikkuinnarluunniit peqatigiiffimmik pilersitsiniarluta sulinitsinni kommuninit assigiinngit-
sunit tamatta immikkut saaffigineqarpugut inissaqartitsinersugut paasiniaasunit.)

Tamanna meeqqat eqqarsaatigalugit inuttut ajorluinnartussaavoq, tassami meeqqat naalliuu-
teqareeqimmata, meeqqanillu allanik ineqateqarnermikkut toqqissisimanermik misigisarmata.
Meeraatitta ilarpassui qulit inorlugit ukioqarput.

Nalunngilarput allat tamarmik – aamma Namminersorlutik Oqartussat paaqqinniffiutaat – ine-
qartissinnaasatik sinnerlugit ulikkaaqareersut.

Isumaginninnikkut kingunerlorujussuartaussaavoq, tamannalu inuiaqatigiit akissaqartinngilaat –
tassalu uagut oqariartuuterput.

[...]

Nalunaarutip Danmarkimi pissutsit maliinnarnagit inuiaqatigiit ajornartorsiutaanni pissusiviusunut naleqqussarneqarnissaa peqatigiiffimmi ilungersorluta suliniutigaarput. Inissaaleqinerujusuaqareerpoq. Kalaallillu Nunaanni ilaqutariit meerartallit amerlanerpaartaat akunnattunik isertitallit arlalinnik meerartaqarunik meerartamik tamarmik immikkut ineeraqartinneqarnissaannut periarfissaqanngilluinnarput.

Tamatumunnga peqatigitillugu aamma apeqqutaavoq meeqqat eqqugaasut inooqataanissartik qanoq iliorlutik ilinniarsinnaaneraat. Aap, nalunaarut eqqarsaatigilluagaavallaanngitsoq pillugu apeqqutissarpassuaqarpugut.” (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq)

Uanga paasinninnera unaavoq PITU ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit nalunaarummi pineqartunut ilaasutut isigineqartariaqartoq, matumani § 7, imm. 1-imi namminerisamik ineeraqarneq pillugu aalajangersagaq ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Taamaalilluni ingerlatsineq pillugu isumaqatigiissutip atorunnaarsinneqarsimannginneranik PITU-p oqarnera allatut inerniliinermik kinguneqarsinnaanngilaq, tassami ingerlatsineq pillugu isumaqatigiissutini marlunni taakkunani erseqqisumik takuneqarsinnaareermat PITU suliassaqarfimmi meeqqanut inuusuttunullu tunngasumi malittarisassani sukkulluunniit atuuttuni pineqartunut ilaatinneqartoq.

Isumaqarpunga PITU-p immikkoortorta qarfiata Nuummiittup meeqqat tamarmik immikkut namminerisaminnik ineeraqartinnagit aaqqissuunneqarnera ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit nalunaarummi § 7, imm. 1-imi naapertuuttuunngitsoq.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit nalunaarummi § 7, imm. 1-imi aalajangersakkap kingunerisinnaasai eqqarsaatigalugit malugaara PITU-p Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalakkersuisuusimasoq nalunaarummik maanna atuuttumik atuutsitsilersuusoq 2018-imi martsimi tamanna pillugu ataatsimeeqatigisimagaa.

Tamatumunnga atatillugu oqaatigaara ulloq unnuarlu paaqqinniffinni meeqqat namminerisaminnik ineqassanerat imaluunniit qatanngutiminnik ataatsimik ar-

lalinnilluunniit imaluunniit najugaqartunik allanik ineqateqarnissaat pillugu mallittarisassanik ilusilersuineq ilaatigut isumaginninnermik suliaqarnikkut naalakkersuinikkulluunniit isumaliutersuutinik tunngaveqartoq aallaavittut ilimagisariaqartoq. Uanga Ombudsmanditut suliaassara tassaavoq oqartussaasut il.il. inatsiseqartitsineq atuuttoq aamma ingerlatsinermi ileqqorissaarneq unioqqutillugit iliuuseqarnerisut misissussallugu. Kisianni soorlu nalunaarummi aalajangersakkat naleqquttuunerannik isummerfiginninneq Ombudsmandip sulinerata avataaniippoq. Tassani aamma ilaapput uanga Ombudsmanditut isumaginninnermi sulianik immikkut ilisimasaqartunik sulisoqannginnera.

7. Nakorsaatinik toqqortarinnineq

Naalakkersuisoqarfiup nakkutilliilluni misissuineq pillugu nalunaarusiaani 2015-imeersumi quppernermi 9-mi takuneqarsinnaavoq paaqqinniffiup illutaviani nakorsaatinut sikaavimmik parnaarsimasumik peqanngitsoq, "noqartarnermullu nakorsaait igaffiup sikaavianiittut eqqunngitsumik toqqortarineqartut" (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq). Taamaattumik Naalakkersuisoqarfiup quppernermi 14-imi inassuteqaatigaa "sikaavimmik nakorsaataasivimmik parnaartartumik nakorsaatinik illersorneqarsinnaasumik toqqortarinniffiusinnaasumik peqassasoq" (Atorfeqarfimmi nutsigaavoq).

Misissuinermi 6. marts 2018-imi ingerlanneqartumi misissuiartortut malugaat illut aappaanni nakorsaatinik ilioraavik nakorsaatinik imalik igaffiup nerrivusaata qaaniittoq.

Pisortaqatigiit oqaatigaat nakorsaait nakorsaatinik ilioraavimmiittut tassaasut noqartarnermut nakorsaait najugaqartut ilaata nakorsaatai. Nakorsaait sikaavimmi nakorsaataasivimmi parnaartartumi siusinnerusukkut toqqortarineqartarsimagaluartut, massakkullu saqqumiinnartumiitineqartut najugaqartup nakorsaaitornissami eqqaamanissaa nammineq sungiusarumammagu. Paaqqinniffiup meeqqat marluk najugaqartut allat oqaluttuussimavai iisartakkat taakku ulorianartuusut, attussanngikkaallu.

PITU-p e-mailikkut 22. maj 2018-imeersukkut ilisimatippaanga misissuinerup kinguninngua ingerlaannartumik nakorsaatit ilioraavimmut parnaaqqasumut inissinneqartut, sulisullu kisimik toqqorsivimmik ammaasinnaasut.

PITU-p paasissutissiissutigisai tusaatissatut tiguakka.

8. Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsisip sulisunut tunniunneqartar-nissaa

Meeqqanut 18-it inorlugit ukiulinnut ulloq unnuarlu paaqqinniffimmut inissinneqarsimasumut pissaanermik atuisarneq pillugu malittarisassat isumaginninnermik suliassaqarfimmi pissaanermik atuneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 1-imi, 21. november 2013-imeersumi (matuma kingornatigut pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmik taaneqartartussami) immikkoortuni I-imi aamma II-miippoq (§§-imi 1-imit 29-mut). Inatsit taanna ulloq unnuarlu paaqqinniffinnut tamanut atuuppoq, matumani paaqqinniffiit PITU-tut ittut ilanngullugit eqqarsaatigalugit.

Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi § 29-kkut aalajangersarneqarpoq inatsit ulloq unnuarlu paaqqinniffinni tamani inatsimmi pineqartunut ilaatinneqartuni sulisunut tunniunneqartassasoq, sulisullu inatsimmik tigusaqarnertik up-
pernarsarlugu ulloq unnuarlu paaqqinniffiup pisortaanut atsiortassasut.

PITU-mi aqutsinermi pisortaagallartup misissuinerup nalaani oqaatigaa immikkoortartaqarfiit tamarmik mappiuteqartut pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi imaqartumik, sulisullu inatsit atuareeraangamikku inatsit atuarsimallugu paasisimallugulu uppernarsarlugu atsiortartussaasut. Sulisulli inatsimmik namminneq pissaminnik tunineqarneq ajorput.

PITU-p e-mailikkut 22. maj 2018-imeersukkut ilisimatippaanga pissaanermik atuisarneq pillugu inatsit sulisunut tamanut tunniunneqartoq.

Pitup paasissutissiissutigisai tusaatissatut tiguakka.

9. Meeqqat angajoqqaallu pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmik ilisimatinneqartarnerat

Pissaanermik atuisarneq pillugu inatsimmi § 27-kkut aalajangersarneqarpoq meeqqat inissinneqarsimasut angajoqqaatullu oqartussaassuseqarnermik tiggummiartut inatsimmi immikkoortumi II-mi (§§-ini 4-mit 29-mut) malittarisassanik ilisimatinneqarnissaat ulloq unnuarlu paaqqinniffiup qulakkiissagaa, matumani tulleriinneri malillugit kommunalbestyrelsimut aamma Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfimmut §§-it 24 aamma 26 tunngavigalugit naammagittaalliornissamut periarfissaqarnera ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Inatsimmi § 27 piareersarlugu sulianit erserpoq meeqqap angajoqqaatullu oqartussaassuseqartup sunik pisinnaatitaaffeqarnerminnik ilisimasaqarnissaat kiisalu ulloq unnuarlu paaqqinniffimmi sulisut meeraq eqqarsaatigalugu pissaanermik atuinermi qanoq iliuseqartarnissaat aalajangersakkap taassuma qulakkiissagaa.

Pitumi aqutsinermi pisortaagallartup misissuineri oqaatigaa paaqqinniffiup najugaqartut angajoqqaallu malittarisassat paaqqinniffimmut atuuttut paaqqinniffimmi qanoq pissusilersortoqartarnissaa pillugit oqaloqatigisarai. Pissaanermilli atuisarneq pillugu inatsimmi malittarisassat tamaasa paaqqinniffiup oqaluttuariesarsimannilai, matumani pissaanermik atuisoqarnera pillugu naammagittaalliorsinnaanermut malittarisassat ilanngullugit eqqarsaatigalugit.

Paaqqinniffimmi pissaanermik atuisarneq eqqarsaatigalugu aqutsinermi pisortaagallartup aamma oqaatigaa 2017-imi sulisoq ataaseq najugaqartumut ataatsimut pissaanermik atuisimasoq, 2018-imilu manna tikillugu taamatut ataatsimik aamma pisoqarsimasoq.

PITU-p e-mailikkut 22. maj 2018-imeersukkut ilisimatippaanga paaqqinniffiup najugaqartut najugaqartullu angajoqqaavi malittarisassat pillugit ilisimatitsisarnertik aallartissimallugu.

Pitup paasissutissiissutigisai tusaatissatut tiguakka.

10. Illumi malittarisassanik meeqqanut angajoqqaanullu tunniussisarneq

PITU-mi malittarisassat naqitanngortinneqarnerat misissuineq sioqqullugu tigu-ara.

Aqutsinermi pisortaagallartup misissuinermit oqaatigaa illumi malittarisassat paaqqinniffiup qarasaasiaatigut sulisunit pissarsiarineqarsinnaasut. Illumili malittarisassat paaqqinniffiup initaani nivinngarneqarsimanngillat, kiisalu najugaqartunut angajoqqaanulluunniit tunniunneqarneq ajorlutik. Paaqqinniffiup malittarisassat meeqqanik ataatsimeeqateqarnerni sapaatit akunneri marlukkaarlugit sisamakkaarlugilluunniit ingerlanneqartartuni najugaqartunut oqaloqatiginnissutigisarpai. Meeqqat paaqqinniffimmi qanoq pissusilersornissaannik naatsorsuutiginnineq paaqqinniffiup angajoqqaanut taamatuttaaq oqaloqatiginnissutigisarpaa, illumili malittarisassat oqaloqatiginnissutigineq ajorlugit. Illumi malittarisassat oqaloqatigiissutigineqarnissaat annertuumik pisariaqartinneqarnera soq pisortaqatigiit misigineq ajorpaat, najugaqartummi amerlanersaasa malittarisassat malittarmatigit. Illumi malittarisassat unioqqutinneqaraangata tamanna najugaqartumut pineqartumut oqaloqatiginnissutigineqartarpoq.

“Isumaginninnermik suliassaqarfimmi pissaanermik atuineq pillugu Inatsisartut inatsisaannut ilitsersuut – immikkoortoq II meeqqanut tunngasoq”-mi taamani Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfiusup suliarsaani imm. 16-imi ilaatigut makku oqaatigineqarput:

“Paaqqinniffinni najugaqarfigisaniluunniit pitsaasunik allanngoqattaanngitsunillu atugaqarnissaq qulakkeerniarlugu suliffimmi aqqissuussisoqartariaqarpoq malittarisassartalimmik ulluinnarni malinneqartussanik. Inuit arlallit illumi ataatsimi najugaqatigiillutillu sulissagaangata inini ataatsimoorfinni paaqqinniffimilu imaluunniit najugaqarfigisaq tamaat ataasiusutut isigalugu akuerineqarsinnaasunik malittarisassaqarnissaq pisariaqarsinnaasarpog sumiiffiit suliassaminnik atuuffimminnillu pitsaanerpaamik suliaqarsinnaanissaat qulakkeerumallugu.

[...]

Suliffimmi malittarisassat inunnit malittarisassanik malinnittussaasutut naatsorsuutigineqartunit ilisimaneqartussaapput, taamaattumik malittarisassat allassimasariaqarput aammalu meeqqamut inuusuttumulluunniit kiisalu angajoqqaatut oqartussaassusilimmuut inissinneqarnerup aallartinnerani aammalu malittarisassat allanngortinneqaraangata, tunniunneqartassallutik.

[...]

Suliffimmi malittarisassanut ilaasinnaapput eqqiluisaarnermut malitassat minnerpaaffissaat, pujortartarnermut malittarisassat, mobiltelefonip atorineqarnissaanut malittarisassat, meeqqat inuusuttullu qaqugu innarnissaat, inigisani qaqugu eqqissisoqarsimanissaa kiisalu piffissat neriffissat, fjernsynerfissat, qarasaasiamik atuinissat pillugit malittarisassat, qaqugu pulaartoqarsinnaanerit aammalu allattukkat avataasigut pisussanut inissiiffiup malittarisassai.”

[...]

PITU-p e-mailikkut 22. maj 2018-imeersukkut ilisimatippaanga paaqqinniffimmi malittarisassat najugaqartunut najugaqartullu angajoqqaavinut tunniunneqarsimasut.

Pitup paasissutissiissutigisai tusaatissatut tiguakka.

11. Oqarasuaatinik angallattakkanik arsaarinnittarneq

PITU-p malittarisassaani misissuineq sioqqullugu tigusanni ilaatigut makku oqaatigineqarput:

”Sunngiffimmi meeraq nal. 16:00-p tungaanut unnukkullu nerereernerup kingorna innarnissap tungaanut mobiltelefoneqarsinnaatitaavoq. Tamanna atornerlunneqarsimappat imaluunniit inunnik sullissivimmiit aalajangerneqarpat arsaarinnissutaagallarneqarsinnaavoq.”

Aqutsisutut pisortaagallartup misissuineri oqaatigaa malittarisassaq taanna nalinginnaasumik atorineqanngitsoq. Massakkut najugaqartut pingasut angallattakkanik oqarasuaateqarput. Ilaanneeriarluni soorlu isumaqatigiissutigineqartar-

poq najugaqartut "oqarasuaammik angallattakkamik nalunaaquttap akunnerani ataatsimi atuissanngitsut", kisianni piffissamik aalajangersimasumik najugaqartut oqarasuaatiminnik angallattakkanik tunniussivissaannik aalajangersaasoqarsimannilaq. Paaqqinniffiup najugaqartut oqarasuaataannik angallattakkanik arsaarneq ajorpai.

PITU-p misissuinerup kingornatigut ullualunnguit qaangiunneranni nalunaarutigaa illumi malittarisassani immikkoortoq taanna peerniarlugu aalajangersimalluni, malittarisassarmi atornerarneq ajormat. PITU-p tamatumunnga atatillugu oqaatigaa immikkoortoq taanna Namminersorlutik Oqartussat isumaqatigiissuteqarfigalugit ikkunneqarsimagaluartoq.

Pitup paasissutissiissutigisai tusaatissatut tiguakka.

12. Angajoqqaanut attaveqarneq pillugu paasissutissat

Aqutsisutut pisortaagallartup misissuinermi oqaatigaa angajoqqaat tamarmik oqarasuaataasa normuisa allattorsimaffiat paaqqinniffiup pigigaa, najugaqarfiisali allattorsimaffiat piginagu. Misissuiartortut kaammattuutigalugu oqaatigaat najugaqartut angajoqqaavii pillugit paasissutissat, tassa oqarasuaatit normui najugaqarfiillu eqqarsaatigalugit, nutartigaasut pigiuarnissaat PITU-p isumagisariaqaraa.

PITU-p misissuinerup kingornatigut oqaatigaa angajoqqaat tamarmik najugaqarfii pillugit paasissutissat paaqqinniffiup pissarsiarisimagai.

Pitup paasissutissiissutigisai tusaatissatut tiguakka.

13. Ikuallattoorsinnaanermik sungiusarneq

Aqutsisutut pisortaagallartup misissuinermi oqaatigaa sulisut qatserinermik pikkorissartinneqarnissaat upernaamut pilersaarutigineqartoq. Paaqqinniffimmi ikuallaattoorsinnaanermik qanga kingullermik sungiusartoqarsimanersoq pisortaagallartup naluaa, ukiulli kingulliit marluk ingerlaneranni taamatut sungiusartoqarsimannilaq.

Kaammattuutigaara PITU, najugaqartut isumannaallisaavigineqarnerat eqqarsaatigalugu, paaqqinniffimmi ikuallattoorsinnaanermik sungiusartitsissasoq.

14. Kommunit iliuusissanut pilersaarutaat

Meeraq angerlarsimaffiup avataanut inissinneqassasoq aalajangiisoqannginnerani meeqqamut iliuusissanut pilersaarut allaganngortitaq kommunip suliarissavaa, kommunillu iliuusissanut pilersaarutip ilai pisariaqartut inissiivimmuut tunniutissavai, iliuusissanullu pilersaarutip ukiumut ikinnerpaamik ataasiarluni nutarterneqartarnissaa qulakkiissallugu. Tamakku meeqqat tapersersorneqarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 20-mi, 26. juni 2017-imeersumi § 46, imm. 1, nr. 2-kkut, § 46, imm. 5-ikkut aamma § 47, imm. 1-ikkut aalajangersarneqarput.

PITU-mi pisortaqtigiit misissuinermi oqaatigaat iliuusissanut pilersaarutit paaqqinniffiup kommuninit tigusimasai pisuni arlalinni ukioq ataaseq sinnerlugu pisoqaassuseqartartut. Iliuusissanut pilersaarutit nutartikkat paaqqinniffiup kommuninut akuttunngitsumik nukingisaarutigisarpai.

Iliuusissanut pilersaarutit taakkua ullui pillugit takussutissiaq misissuinerup kingunitsiannguatigut paaqqinniffimmit tiguara, tassanngalu erserpoq Nuummi immikkoortortaqarfimmi najugaqartunut arfinilinnut iliuusissanut pilersaarutit 2016-imi suliarineqarsimasut.

Tamanna kommuninut akisussaasuusunut malugeqqullugu nalunaarutigaara.

15. Malitseqartitsiviginninneq

Pitu qinnuigaara immikkoortortaqarfimmi sulisut, najugaqartut ilaqutaasullu nalunaarusiamik matuminnga ilisimateqqullugit.

Isumaginninnermut Inatsisinillu Atuutsinnermut Naalakkersuisoqarfimmut nalunaarusiap assilineru ilisimatitsissutitut nassippara.

PITU-p immikkoortortaqarfiani Nuummiittumi misissuineru matumuuna naammassisutut isigaara.

Nalunaarusiaq manna Ombudsmandip nittartagaanut www.ombudsmand.gl-i-
mut 2018-imilu ukiormoortumik nalunaarusiannut ilanngunneqarumaarpoq.

Inuulluaqqusillunga

Vera Leth
Vera Leth